

Selskapskontroll med forvaltningsrevisjon av VIGO IKS

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune

Møtedato

12.02.2019

Saknr

09/19

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE - 037, TI - &58

Arkivsaknr 18/311 - 21

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Kontrollutvalget slutter seg til revisors anbefalinger og rapporten for øvrig, og oversender rapporten til fylkestinget med følgende forslag til vedtak:

1. Fylkestinget ber eierrepresentanten påse at selskapet ved styret:
 - a. overholder lov om interkommunale selskaper § 8, jf. selskapsavtalen § 6, samt § 9.
 - b. synliggjør risiko ved anskaffelser i selskapets strategier og rutiner.
 - c. fortsetter med arbeidet med implementering av system av internkontroll og at håndtering av personvernopplysninger er i tråd med gjeldende lov og forskrift.
2. Fylkestinget ber eierrepresentanten i representantskapet til VIGO IKS fremme forslag innen utgangen av 2020 om:
 - a. å evaluere styrets behov for å sikre at eiernes målsetninger med selskapet oppnås, herunder også om styret har tilstrekkelig og nødvendig kompetanse for å møte fremtidige utfordringer.
 - b. at styret i VIGO IKS evaluerer behovet for etablering av et permanent og internt større fagmiljø.
3. Fylkestinget ber fylkesrådmannen påse at forvaltningslovens bestemmelser om habilitet ivaretas i tilfeller hvor en fylkeskommunal avgjørelse retter seg mot VIGO IKS eller hvor saken ellers direkte gjelder VIGO IKS.
4. Fylkestinget tar rapporten for øvrig til orientering.

Vedlegg

Endelig rapport fra selskapskontroll - VIGO (endret)

Behandling:

Espen Langseth presenterte rapporten og besvarte spørsmål fra utvalgets medlemmer.

Omforent endringsforslag:

Kontrollutvalget slutter seg til revisors anbefalinger og rapporten for øvrig, og oversender rapporten til fylkestinget med følgende forslag til vedtak:

1. Fylkestinget ber eierrepresentanten påse at selskapet ved styret:
 - a. overholder lov om interkommunale selskaper når det gjelder utsendelse av sakliste og protokollering.
 - b. synliggjør risiko ved anskaffelser i selskapets strategier og rutiner.
 - c. fortsetter med implementering av system for internkontroll og at håndteringen av personvernopplysninger er i tråd med gjeldende lov og forskrift.
2. Fylkestinget ber eierrepresentanten i representantskapet til VIGO IKS fremme forslag innen utgangen av 2020 om:
 - a. at styret evaluerer sitt eget behov for innhente nødvendig kompetanse i styrearbeidet for å møte fremtidige utfordringer for selskapet.
 - b. at styret evaluerer selskapets behov for å etablere et permanent og bredere fagmiljø for å redusere behovet for konsulentbistand.
3. Fylkestinget ber fylkesrådmannen påse at forvaltningslovens bestemmelser om

habilitet ivaretas i tilfeller hvor en fylkeskommunal avgjørelse retter seg mot VIGO IKS.

4. Fylkestinget tar rapporten for øvrig til orientering.

Vedtak:

Kontrollutvalget slutter seg til revisors anbefalinger og rapporten for øvrig, og oversender rapporten til fylkestinget med følgende forslag til vedtak:

1. Fylkestinget ber eierrepresentanten påse at selskapet ved styret:
 - a. overholder lov om interkommunale selskaper når det gjelder utsendelse av sakliste og protokollering.
 - b. synliggjør risiko ved anskaffelser i selskapets strategier og rutiner.
 - c. fortsetter med implementering av system for internkontroll og at håndteringen av personvernopplysninger er i tråd med gjeldende lov og forskrift.
2. Fylkestinget ber eierrepresentanten i representantskapet til VIGO IKS fremme forslag innen utgangen av 2020 om:
 - a. at styret evaluerer sitt eget behov for innhente nødvendig kompetanse i styrearbeidet for å møte fremtidige utfordringer for selskapet.
 - b. at styret evaluerer selskapets behov for å etablere et permanent og bredere fagmiljø for å redusere behovet for konsulentbistand.
3. Fylkestinget ber fylkesrådmannen påse at forvaltningslovens bestemmelser om habilitet ivaretas i tilfeller hvor en fylkeskommunal avgjørelse retter seg mot VIGO IKS.
4. Fylkestinget tar rapporten for øvrig til orientering.

Saksutredning

Kontrollutvalget i Sør-Trøndelag fylkeskommune bestilte i sak 4/17 en selskapskontroll av Vigo IKS.

Formålet med undersøkelsen var:

- Å gi kontrollutvalget informasjon om utøvelse av eierskapet i Vigo IKS og bidra til å utvikle eierstyringen hos eierne.
- se hvordan selskapet jobber med utvikling og drift av ulike IT-systemer.

Med bakgrunn i kontrollutvalgets bestilling utarbeidet revisor følgende problemstillinger:

1. Er eierstyring og selskapsledelse i Vigo IKS i samsvar med gitte anbefalinger og eiernes forventning?
2. Er det etablert styringssystemer som sikrer at selskapets aktivitet er hensiktsmessig i forhold til de krav og forventinger som er stilt til selskapet, og hvordan er etterlevelsen av disse?
3. Følger Vigo IKS regelverket om offentlige anskaffelser?
4. Har selskapet tilfredsstillende rutiner for håndtering av personopplysninger?

Revisors vurdering av problemstillingen 1 - eierstyring

Revisor uttaler følgende (se uthevet skrift i avsnittet under.):

Basert på mottatt informasjon er det revisjonens vurdering at fylkeskommunens eierskapsutøvelse er i tråd med kravene på de fleste områdene.

Revisors undersøkelse viste at eierskapsutøvelsen på enkelte områder ikke var i tråd med krav og føringer. Revisor uttaler følgende (se uthevet skrift i avsnittet under.):

Representantskapets medlemmer fikk saklisten syv dager før møtene og ikke minst fire uker før som IKS-loven og selskapsavtalen forutsetter.

Det ble ført referater fra møtene som ble godkjent i påfølgende møte, men disse ble ikke underskrevet av møteleder og to representanter slik IKS-loven forutsetter.

Revisor vurderte representantskapets sammensetning og myndighet og påpeker at styrerepresentanten blir automatisk inhabil i fylkeskommunen i saker der selskapet er part, jf. forvaltningsloven § 6. Dette medfører at underordnede representantskapsmedlemmet vil være inhabil til å treffe avgjørelse i saker der selskapet er part.

Revisor bemerker videre om habilitetsutfordringer følgende (se uthevet skrift i avsnittet under.):

Det kan være problematisk at en seksjonsleder som skal benytte selskapets tjenester sitter i selskapets styre. Seksjonslederen blir inhabil dersom vedkommende fungerer som avtalepart/bestiller av tjenester fra selskapet. Seksjonslederen er ikke inhabil dersom funksjonen som avtalepart/bestiller blir utført av overordnet av enhetsleder. Videre har revisor vurdert om det er habilitetsutfordringer innad i Vigo IKS ved at et styremedlem i arbeidssammenheng er overordnet et representantskapsmedlem. Revisor vil gjøre oppmerksom på at det kan foreligge et lojalitetsforhold som kan være utfordrende. Der styret legger frem saker for representantskapet, vil det kunne tenkes at representantskapsmedlemmet føler lojalitet overfor styremedlemmet.

Når det gjelder styrets sammensetning og kompetanse skriver revisor følgende (se uthevet skrift i avsnittet under.):

Kompetanse hos styremedlemmer må ha sammenheng med kompetansebehov knyttet til styrets oppgaver i den enkelte bedrift. Det kreves kompetanse for gjennomføringen av ulike oppgaver, og styremedlemmene som gruppe må ha kompetanse til å møte behovene. Dermed er det ikke gitt at det er én type kompetanse som skal søkes etter blant styremedlemmer. Dersom styret ikke klarer å oppfylle de krav som eier har definert, bør styret og eier vurdere årsakene til at målene ikke ble nådd. VIS-prosjektet har hatt budsjettøkninger og forsinkelser i underveis i prosjektet, og prosjektet er ennå ikke ferdigstilt. Det er nok flere årsaker til dette. Eier kunne i den forbindelse vurdert å utvide styret i Vigo IKS med flere «eksterne» styremedlemmer med kompetanse innenfor prosjektledelse, IT, osv., som kunne se på dette med «nye øyne».

Revisors vurdering av problemstilling 2 - ressursstyring

Revisor uttaler følgende (se uthevet skrift i avsnittet under.):

Vigo IKS har generelt sett en god prosjektmetodikk som er et godt grunnlag for videre detaljering, med en tilhørende god oversikt over ressursbruk. Prosjektene blir tilført nødvendig kompetanse, og man har tidsplaner og tilhørende risikovurderinger.

[Revisors] vurdering er at Vigo IKS sin overordnede organisering er i tråd med god praksis når det gjelder prosjektstyring. Todelingen (drift og prosjekt) er et godt utgangspunkt for videre organisasjonsutvikling etter hvert som prosjektene ferdigstilles, og man går over i en driftsfase.

Vigo IKS synes å være avhengige av EY for å sikre best mulig fremdrift på VIS-prosjektet. Hvis man skulle kutte ned på konsulentbruken nå ville man mistet fremdrift på grunn av manglende intern kompetanseheving på enkelte områder. En alternativ vei hadde vært bruke fylkeskommunens egne ansatte og deres kunnskap i større grad. For å kunne være et reelt alternativ til konsulentbruk er det en forutsetning med god oversikt over kompetansen i egen organisasjon. [Daglig leder] sier at det ble vurdert å bruke intern kompetanse for større deler av VIS-prosjektet, men at man ikke fant den kompetansen man var ute etter. Her kan man søke etter kompetanse i fylkeskommuner og Oslo kommune.

Revisjonen mener det er sterke argumenter for å etablere et sterkere/internt permanent fagmiljø internt i Vigo IKS som kan jobbe med utvikling og i prosjekter. Det vil gi flere attraktive arbeidsoppgaver internt, økt endringskraft og grunnlag for å redusere konsulentbruken både på kort og lang sikt. Det ville innebære en klar satsing på egen virksomhet som kan gjøre det lettere å innrette innsatsen mot overordnede mål, og sikre en mer naturlig tilknytning mellom arbeidsoppgaver og overordnede målsetninger. Med tanke på reformtempoet, endringsbehovet og endringsiveren i Vigo IKS og IT-

teknologi generelt, mener vi det ikke ser ut til å bli mindre behov for kompetanse på utvikling, endring og prosjekt.

Revisors vurdering av problemstilling 3 - anskaffelser

Revisor uttaler følgende (se uthevet skrift i avsnittet under.):

Ved stikkprøvegjennomgang finner revisjonen enkelte gjentakende mangler og brudd på regelverk, men anskaffelsene er i det vesentlige gjennomført i samsvar med anskaffelsesreglene. Vigos behov for kontrakter med lang eller uforutsigbar varighet og til dels uforutsigbart omfang, skaper imidlertid en anskaffelsesrisiko som bør omtales og håndteres i selskapets strategier og rutiner.

Revisors vurdering av problemstilling 4. - personvern

Revisor uttaler følgende (se uthevet skrift i avsnittet under.):

Vigo IKS har fått bistand til å sikre at selskapet etabler en hensiktsmessig internkontroll, herunder at det etabler rutiner/system som sikrer at virksomheten overholder reglene om personvern, innhenting og kontroll av opplysninger, vurdering av formål med behandlingen, oppfølging av avvik, behandling av innsynsbegjæringer mm. Som en del av dette prosjektet skal man gjennomgå dokumentasjon av internkontrollen. Det antas at selskapet får en tilfredsstillende håndtering av personvern når internkontrollprosjektet nå straks er gjennomført.

Det er åpenbart at mye som skulle vært på plass sommeren 2018, er det som selskapet nå holder på med å implementere. Selskapet er sent ute, dette er uheldig, særlig tatt i betraktning hva selskapet driver med og den store risikoen.

Revisor har utover dette ikke merknader til Vigo IKS sitt arbeide med personvern.

Revisor vil presentere rapporten i utvalgets møte den 12.2.2019 og det er anledning til å stille spørsmål til revisor i denne forbindelse.

Kontrollutvalgssekretariatets vurdering

Sekretariatets vurderinger er at de forhold revisor påpeker ved utsendelse av sakspapirer og formaliteter ved protokoll, bør inntas i kontrollutvalgets innstilling til fylkestinget.

Sekretariatets vurderinger av revisors vurdering av mulige habilitetsutfordringer, kan for det tilfellet hvor VIGO er part, løses ved at noen i den fylkeskommunale administrasjon som er overordnet styrerepresentanten, innstiller eller fatter avgjørelse i saken. Når det gjelder revisors vurderinger om relasjonen mellom representantskapsmedlemmet og styrerepresentanten, ser sekretariatet flere saker som medfører lojalitetsutfordringer utover det ene eksempelet revisor trekker frem (fastsettelse av styrehonorar).

Det avgjørende er likevel at fylkeskommunen er bevist på problemstillingene knyttet til habilitet og påser at disse løses fra sak til sak og det er *dette* perspektivet sekretariatet anlegger ved å innta punkt 3 i kontrollutvalgets innstilling til fylkestinget.

Sekretariatet mener revisors vurderinger og betraktninger om konsulentbruk og etablering av et internt fagmiljø, bør evalueres og vurderes av selskapet med utgangspunkt i revisors merknader. Dette betyr ikke at sekretariatet anser dagens ordninger og bruk av konsulenter som uhensiktsmessig eller utilfredsstillende, tvert om, men sekretariatet mener fylkeskommunen utøver god eierstyring og kontroll med selskapet når selskapet blir bedt om å evaluere og vurdere selskapets behov og praksis for fremtiden. Det samme gjelder for styret i selskapet. Som eier bør fylkeskommunen be selskapet om å vurdere og evaluere de behov styret har for å sikre måloppnåelse. Videre bør selskapet evaluere om styret har tilstrekkelig og nødvendig kompetanse for å møte fremtidens utfordringer og behov.

Sekretariatet mener revisors vurderinger om anskaffelser og synliggjøring av disse i selskapets strategier og rutiner, bør inntas i kontrollutvalgets innstilling til fylkestinget.

Sekretariatet merker seg revisors antakelse om at håndteringen av personvern vil bli tilfredsstillende når internkontrollprosjektet er ferdigstilt. Det er sekretariatets vurdering at den faktiske håndteringen av personvern ikke er vurdert, og hvorvidt de nye rutinene er kjent eller blir etterlevd, er noe som må følges opp. Sekretariatet har derfor inntatt et punkt i

innstillingen om at eierrepresentanten får i oppgave å følge opp dette på vegne av fylkestinget.

Kontrollutvalgssekretariatets konklusjon

Revisor har gjennom forvaltningsrevisjonen besvart kontrollutvalgets bestilling.

Sekretariatet slutter seg til revisors anbefalinger, merknader og vurderinger på de fire problemstillingene.

Kontrollutvalget kan slutte seg til rapporten og utvalget kan oversende rapporten til videre behandling i fylkestinget.

Sekretariatet mener at forslag til innstilling fremhever rapportens anbefalinger, merknader og vurderinger.